

چیزی جز زیبایی در پیکر بی‌سر سردار ندیدم

پای صحبت همسر شهید عبدالله اسکندری، مدافع حرمی که پیکرش بعد از ۱۴ سال به وطن بازگشت

۲۲

مشروطه‌ای که مشروطه نشد!

انجمن‌های مخفی بایبه و ازلیه در نهضت عدالتخانه ایران

۲۲

راهنمای سفر به هزار توی نویسنده

گفت‌وگو با شاهپور عظیمی، مترجم کتاب «یادداشت‌های جنایت و مکافات» از فئودور داستایفسکی

۲۴

سربداران

«سربداران» به کارگردانی محمدعلی نجفی در سال ۱۳۶۲ او در دوران تصدی محمد هاشمی رفسنجانی به روی آنتن رفت و مورد توجه قرار گرفت. سربداران بر اساس قیام سربداران خراسان به رهبری شیخ حسن جوری علیه استیلاي مغل بر ایران ساخته شده است. گوشه‌هایی از این فیلم هم مربوط به رهبری پیشین شیخ‌خلفه‌مزلنرلی مؤسس این قیام است. روایت‌هایی که از ساخت و پخش این سریال وجود دارد، هنوز که هنوز است در رسانه‌های مختلف منتشر می‌شود و گوشه‌ای از صحنه فرهنگی ایران در دهه ۶۰ به نمایش می‌آید.

۳۳

امام علی (ع)

سال ۱۳۷۰، در زمان ریاست علی لاریجانی سر صدا و سیمیا، داوود میرباقری فیلمنامه سریالی با عنوان «خاری در گلو» را بر اساس زندگی امام علی (ع) به صدا و سیمیا ارائه داد. «خاری در گلو» که اشاره به خطبه «شقشقیه» امام علی (ع) در نهج البلاغه دارد، میرباقری فیلمنامه را بازنویسی کرد و سرانجام با تأیید مسئولان وقت تلویزیون، توسط صداوسیما اداره می‌شد. علاوه بر این شبکه‌ها، روزنامه جام‌جم و شرکت تولید فیلم سیما فیلم نیز در دوران مدیریت وی توسط سازمان صداوسیما تأسیس شد. برنامه روشنگر «هویت» نیز در دوران مدیریت او روی آنتن رفت.

۳۳

از روزگار قریب تا مختارنامه

نیروهای جدید و بی تجربه در معاونت صدا
معاونت صدا، یکی از بی سر و صداترین معاونت‌ها در ماه‌های گذشته است؛ معاونتی که کمترین تغییر مدیریتی را داشته و همچنان به شکل گذشته به حیات کاری خود ادامه می‌دهد. اما یکی از موضوعاتی که از این معاونت شنیده می‌شود، بحث خداحافظی پیشکسوتان رادیو با معاونت صداست؛ موضوعی به نام طرح تحول در صداوسیما وجود دارد که در آن بحث جوانگرایی دیده می‌شود؛ موضوعی که قابل توجه و به‌نظر فعالان حوزه صدا خوب است، اما این جوانگرایی تا چه اندازه بر بالندگی رادیو مؤثر است؛ موضوعی که عنوان شده حضور جوانان بدون تجربه و حذف پیشکسوتان رادیو، این معاونت را به محلی برای از مژون و خطا تبدیل کرده است. شنیده شده که در شبکه‌های مختلف رادیویی و معاونت صدا نیروهای زیادی از بیرون سازمان آورده شده‌اند. نمونه قابل توجه آن پسر برادر معاون اول رئیس‌جمهور است؛ فردی که عنوان شده هیچ تجربه‌ای در کار رادیو نداشته، اما در رادیو دیده می‌شود.

۳۳

کیمیا

مورد عجیب ساترا
ساترا سازمانی با یک نام طولانی است که ساختارنش در تقاطع خیابان مطهری و مفتوح قرار گرفته. شاید قصه فعالیتش به میانه دهه ۹۰ برگردد، اما حاشیه‌هایش بیشتر به دوران علی عسگری و جلیلی مرتبط می‌شود. او اخیر ریاست علی عسگری بود که ساترا تلاش را برای کسب شرح وظایف قانونی از مجلس شروع کرد. ساترا قدرتش زمانی زیاد شد که توانست وزارت ارشاد دولت دوازدهم را راضی کند؛ تا نظارت بر تولید و پخش سریال‌های نمایش خانگی را داشته باشد، اما زمانی حاشیه‌ها زیاد شد که وزارت ارشاد تلاش کرد تا این قدرت را برگرداند و برخی از پلنرها هم به واسطه طولانی بودن پروسه مجوزها، کار خودشان را انجام دادند. حالا ساترا به یک مورد عجیب تبدیل شده و هنوز وضعیت نمایش خانگی در ابهام قرار دارد.

۳۳

گاندو

سرریال «گاندو» به کارگردانی جواد افشار مهم‌ترین سریال دوران علی عسگری است. سریالی که به نوعی انتقاد از سیاست‌های دولت حسن روحانی را در دستور کار خود داشت و موضوعاتی مثل نفوذ عوامل اطلاعاتی در دولت را دنبال می‌کرد.

همیشه برای فرهنگ

همشهری کارنامه ۱۱ ماهه مدیریت سازمان صداوسیما را بررسی می‌کند

جام جم جلیلی

تلاش پیمان جلیلی برای انسجام بخش‌های مختلف سازمان ادامه دارد

فهمیه پناه‌آذر روزنامه‌نگار

با ناتمام ماندن دوره ریاست محمد سرفراز در روزهای پایانی اردیبهشت ۱۳۹۵، علی عسگری، ریاست رسانه ملی را برعهده گرفت. وی تنها یک دوره روی صندلی مدیریتی ساختمان شیشه‌ای نشست؛ دوره‌ای پر از فراز و فرود و حواشی مختلف؛ تا اینکه هفتم مهرماه سال گذشته پیمان جلیلی از مدیران بدنه سازمان، حکم ریاست صداوسیما را گرفت. جلیلی پیش از آنکه رئیس صداوسیما شود، معاون برون‌مرزی سازمان بود.

مردی از جنس خیر
گفته می‌شود که جلیلی مردی از جنس خیر است؛ فردی که از همان ابتدا کارش را از خبرنگاری در سازمان شروع کرده و حالا نفر اول سازمان به حساب می‌آید. با نگاهی به کارنامه کاری جلیلی این نکته قابل تامل و توجه است که او بیشترین حضورش در بخش اخبار سازمان بود و پس از آنکه محمد سرفراز از معاونت برون‌مرزی به ریاست سازمان صداوسیما برگزیده شد، جلیلی را به عنوان معاونت خبر وقت و معاونت سیاسی امروز انتخاب کرد که این معاونت از جمله معاونت‌های مهم و راهبردی و کلیدی صداوسیماست. خیلی‌ها آن زمان معتقد بودند که جلیلی با توجه به شناختی که از سازمان دارد می‌تواند در مدیریت سازمان که حالا به لحاظ مالی وضعیت خوبی ندارد با سیستم سلیقه‌ای و رفاقتی راهگشا باشد.

اولین گام؛ تغییر در معاونت سیاسی

وقتی جلیلی حکمش را گرفت، انتظار می‌رفت سازمان با تغییرات گسترده‌ای روبه‌رو شود؛ سازمانی که مدیرانش در دوره قبل بر اساس سلیاق شخصی انتخاب شده بودند و مزه‌های تغییر هر روز به گوش می‌رسید. اما جلیلی که تنها تمرکزش روی معاونت سیاسی بود، نخستین حکم‌ها را به شکل طبیعی به این بخش داد، بسیاری از بخش‌های خبری را حذف کرد و با اعتقاد به این موضوع که باید از تکرار و موازی کاری دوری کرد، بیشتر توجهش روی شبکه خبر شد؛ شبکه‌ای که حالا عنوان می‌شود شبکه خبر ۳ هم قرار است تأسیس شود. حسن عابدینی، رئیس خبرگزاری صداوسیما گفت که ابتدا در بستر تلویزیون این شبکه شکل گرفته و امکان دارد که در آینده از طریق گیرنده‌های تلویزیونی هم قابل دسترس باشد. قرار است در این شبکه، جریان‌های خبری به‌صورت زنده پخش شوند و مخاطبان در جریان کامل رویدادهای مهم کشور و جهان قرار بگیرند؛ مسئله‌ای که هم‌اکنون شبکه خبر تلویزیونی به‌دلیل فشرده‌گی کنداکتور و جدول پخش، از آن رنج می‌برد. به‌نظر این شبکه بدون مجری است و صرفاً رویدادهای ایران و جهان را به‌صورت زنده در اختیار مخاطب قرار می‌دهد.

حذف شبکه‌های خبری با رویکرد درست

یکی دیگر از برنامه‌سازان سازمان هم معتقد است که

حذف بخش خبری یک سازمان یعنی از بین بردن یک برند که در طول سال‌ها مردم با آن آشنا بودند. وی که می‌خواهد نامش عنوان نشود، با بیان این مطلب که هر تغییری باید با رویکردی درست و اصولی باشد، به همشهری می‌گوید: «باید از تک‌صدایی در بخش اخبار اجتناب کنیم. وقتی شبکه‌های مختلف خبری روی یک موضوع کار می‌کنند، دیدگاه‌های مختلف باعث تنوع اخبار می‌شود، اما وقتی همه اخبار و رویدادها در یک شبکه خبری گنجانده می‌شود، یک نوع تک‌صدایی ایجاد می‌شود. مانند آن است که بگویم در یک کشور تنها یک روزنامه یا یک شبکه‌خبر وجود داشته باشد.» وی ادامه می‌دهد: «شبکه‌خبر، باشگاه خبرنگاران جوان، بخش خبری شبکه‌های یک و ۲ هر کدام رویکردهای متفاوتی را می‌توانند دنبال کنند و همین تنوع، جذابیت دارد، اما حالا یک شبکه‌خبر است و در دیگر شبکه‌های سیما صدا یک خبر را می‌گویند.»

کارنامه خالی در معاونت سیما

یکی از بخش‌های مهم در سازمان، معاونت سیماست؛ معاونتی که تولید و پخش سریال‌های تلویزیونی را در کنار دیگر وظایفش به دوش می‌کشد. با آمدن جلیلی به سازمان زمه‌مه حذف معاونت صداوسیما به گوش می‌رسید، اما جلیلی بر این اعتقاد بود تا زمانی که معاونت‌ها کار خود را انجام می‌دهند نیازی به تغییر نیست؛ چراکه یک تغییر به‌واسطه عریض و طویل بودن صداوسیما همه‌امور و جریان‌ها را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. با این حال بعد از تغییر معاونت سیما و انتصاب یک مدیر جوان، مدیران شبکه‌های تلویزیونی به غیر از شبکه ۳ تغییر کردند که همین موضوع هم برای خیلی‌ها جای سؤال داشت. یکی از موضوعات معاونت سیما بحث تولید سریال بود. در همان ماه‌ها اول ریاست جلیلی شنیده شد که رئیس سازمان شخصا جلوی برخی از نگارش فیلمنامه‌ها یا پیش‌تولید برخی سریال‌ها را گرفته تا درباره آن سر فرصت تصمیم بگیرد؛ موضوعی که در همان دوران خودش به حاشیه‌ای تبدیل شد؛ به همین دلیل تا به امروز سریالی در دوران مدیریت نزدیک به ۱۱ ماهه جلیلی کلید نخورده و بیشترین سریال‌هایی که از روی آنتن شبکه‌های سیما پخش می‌شوند تولیدشان از دوران ریاست قبلی سازمان بوده است؛ سریال‌های فصلی چون نوار زرد، چپه مهندس یا سرنوشت یا دیگر سریال‌هایی که البته اقبال آنچنانی در جذب مخاطب تلویزیونی نداشته‌اند. با این حال سریال‌های ویژه –الف تولید خود را شروع کرده یا اینکه ادامه داده‌اند. از مهم‌ترین این سریال‌ها می‌توان به «سلمان فارسی» و

یک کار جسورانه

هر چند خیلی‌ها موافق حذف اخبار از کانال‌های تلویزیونی نیستند، اما مزه‌آبادی این موضوع را مهم خوانده و توضیح می‌دهد: «به‌نظرم این بزرگ‌ترین دستاورد است که وقتی برنامه‌هایی به موازات کار همراه است، آنها را حذف کنیم یا اینکه شبکه‌هایی که برنامه خاصی ندارند را تعطیل کنیم و در این دوره بی‌پولی سازمان این بهترین کار است که می‌تواند به صرفه‌جویی مالی کمک کند.»

این کارگردان ادامه می‌دهد: «شبکه‌های بزرگ جهان هم با تعداد معقول کار می‌کنند، اما وقتی وارد صداوسیما می‌شویم آنقدر نیرو زیاد است که سازمان باید بخش عمده‌ای از بودجه را به دستم‌دها اختصاص بدهد.»

«حضرت موسی» اشاره کرد با سریال‌هایی چون «جنس سربرون» و... که تولیدشان به پایان رسیده و در جدول پخش قرار گرفته‌اند.

حذف شبکه‌ها

محمد سرفراز از مدیران سازمان بود و با اینکه بیشتر از ۱۸ تاه ریاست سازمان در دستش نبود، اما در زمان خود بسیاری از شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی را تعطیل یا ادغام کرد؛ موضوعی که در آن زمان سرروصدای زیادی بر پا کرد. این روش را دیگر روسای سازمان ادامه ندادند، اما به‌نظر می‌آید جلیلی حساب‌شده‌تر دست به این کار می‌زند. او بعد از ۱۰ ماه از حضورش در سازمان، آتشکده رسا و ایران کالا را حذف کرد؛ آتشکده‌ای که کارشناسان رسانه می‌گویند اقدام درستی بوده و می‌تواند روی دیگر شبکه‌های هم‌عرض هم این کار انجام شود.

اما برخی از کارشناسان رسانه هم معتقدند که این حذف خوب بوده، ولسی حذف برنامه‌های تلویزیونی کودک و نوجوان از شبکه‌های یک و ۲ تصمیم درستی نبوده است.

ابهام در سریال‌سازی

جواد مزداآبادی، از کارگردانی است که سال‌هاست با تلویزیون سر و کار دارد. وی مانند دیگر کارگردانان و کارشناسانی که با تلویزیون کار می‌کنند، عقیده دارد هنوز برای نظر دادن به عملکرد جلیلی زود است. وی اما به یک انتقاد اشاره می‌کند و اینکه مدیران رده‌بالایی سازمان برای نخستین‌بار با برخی از کارگردان تماس گرفته و شخصا با آنها صحبت کردند؛ موضوعی که مزداآبادی معتقد است خیلی در سازمان نادر است.

این کارگردان در ادامه می‌گوید: «به‌نظر مدیران سازمان درصدها هستند که از فیلمسازان برای سریال‌سازی دعوت کنند و تلاش دارند که باز هم تلویزیون بتواند با تولید سریال‌های خوب به مخاطب خود برسد و در این زمینه سرمایه‌گذاری می‌کنند.» اما نکته‌ای که این کارگردان به آن اشاره می‌کند این است که تولیدات در ماه‌های گذشته خیلی کم شده است. وی توضیح می‌دهد: «منی‌دانم بحث مالی پشت این ماجراست یا اینکه مدیران وقت سازمان دلیل دارند که هنوز تولیدات دوره خود را شروع نکرده‌اند. نمونه بارز هم آنتن محرم بود. در سال‌های گذشته همیشه در محرم سریال‌های مناسب آن ماه پخش می‌شد، اما امسال فقط سریال‌های تکراری به نمایش درآمد. مردم که از سیاست‌ها خبر ندارند، اما همین موضوعات باعث دلزدگی مخاطبان تلویزیون می‌شود.»

مکت

هر چند خیلی‌ها موافق حذف اخبار از کانال‌های تلویزیونی نیستند، اما مزه‌آبادی این موضوع را مهم خوانده و توضیح می‌دهد: «به‌نظرم این بزرگ‌ترین دستاورد است که وقتی برنامه‌هایی به موازات کار همراه است، آنها را حذف کنیم یا اینکه شبکه‌هایی که برنامه خاصی ندارند را تعطیل کنیم و در این دوره بی‌پولی سازمان این بهترین کار است که می‌تواند به صرفه‌جویی مالی کمک کند.»

این کارگردان ادامه می‌دهد: «شبکه‌های بزرگ جهان هم با تعداد معقول کار می‌کنند، اما وقتی وارد صداوسیما می‌شویم آنقدر نیرو زیاد است که سازمان باید بخش عمده‌ای از بودجه را به دستم‌دها اختصاص بدهد.»

مرد

مدیران ادوار سازمان

محمد هاشمی رفسنجانی

۱۳۶۰ تا ۱۳۷۲

هاشمی درباره انتصابش به ریاست سازمان صداوسیما در مصاحبه‌ای به ایستنا گفته بود: «من بعد از پیروزی انقلاب اسلامی هشتمین مدیرعامل بودم. یعنی سال ۶۰ که به آنجا رفتم ۳۰ ماه از انقلاب می‌گذشت و در این مدت ۷ مدیرعامل عوض شد. چون در مدیریت صداوسیما قبل از من ثباتی وجود نداشت درون سازمان بسیار هرج و مرج بود. ۱۳۰۲ شورا تشکیل شده بود. شورای امور اداری، انجمن اسلامی و یک شورای مهندسان و متخصصان و این شوراها برای خودشان بخشی از سازمان را به‌عهده داشتند و در همین شوراها هم اختلاف بسیار بود و همدیگر را تضعیف می‌کردند بنابراین وضع سازمان بسیار نابسامان بود. من بنا داشتم به صداوسیما بروم.

معاون رئیس‌جمهوری و معاون نخست‌وزیر وقت یعنی شهید رجایی بودم و سرپرست وزارت امور خارجه در سال ۶۰ عصر یک پنجشنبه اعضای عتف‌ره شورای سرپرستی به دفتر ما آمدند و از من دعوت کردند که مدیرعاملی سازمان را بپذیرم. من هم در پاسخ گفتم باید از امام (ره) کسب اجازه کنم. حدود ساعت ۶ غروب از دفترم رفتم و هشت‌و نیم شب از تلویزیون حکم من را اعلام کردند.»

علی لاریجانی

۱۳۷۲ تا ۱۳۸۳

لاریجانی بیش از ۱۰ سال ریاست سازمان صداوسیما را برعهده داشت و در این مدت تغییرات زیادی را در این سازمان به‌وجود آورد. طی این دوران تعداد شبکه‌های تلویزیونی از ۲ به ۱۷ شبکه رسید. در پایان دوران ریاست او بر این سازمان، ۷ شبکه تلویزیونی، ۸ شبکه رادیویی ملی و سراسری، ۳۰ شبکه رادیویی استانی، ۴ شبکه تلویزیونی استانی و ۷ شبکه تلویزیونی جهانی، توسط صداوسیما اداره می‌شد. علاوه بر این شبکه‌ها، روزنامه جام‌جم و شرکت تولید فیلم سیما فیلم نیز در دوران مدیریت وی توسط سازمان صداوسیما تأسیس شد. برنامه روشنگر «هویت» نیز در دوران مدیریت او روی آنتن رفت.

سید عزت‌الله ضرغامی

۱۳۸۳ تا ۱۳۹۳

ضرغامی بیش از ۱۰ سال پس از علی لاریجانی ریاست سازمان صداوسیما را برعهده داشت. در دوران مدیریت وی شبکه‌های سراسری مثل نسیم پویا، نمایش، آی‌فیلم فارسی و عربی، ورزش، تماشا، سلامت، قرآن، آموزش، مستند و چندین شبکه دیگر راه‌اندازی شد. همچنین شبکه‌های بین‌المللی العالم، پرس تی‌وی، ال‌کوثر، هیسپان تی‌وی، سحر و بسیاری از شبکه‌های رادیویی برون‌مرزی در دوره مدیریت وی راه‌اندازی شد.

تبدیل همه شبکه‌های آنالوگ به دیجیتال

راه‌اندازی برخی از شبکه‌های با کیفیت HD به‌طوری که مردم بدون استفاده از آنتن‌های قدیمی قادر به دریافت شبکه‌ها شدند، از دستاوردهای دوران کاری وی بود. سریال‌های طنز پربیننده مانند پایتخت، ساختمان پزشکان، مسافران، دودکش، منم هر گریخت، شب‌های سرره، مرد هزار چهره و... از تولیدات صداوسیما در دوران مدیریت او است. تولید و پخش ۲۰۰ سریال بزرگ تلویزیونی از دیگر دستاوردهای وی در عرصه مدیریت است.

تولیدات مراکز استانی نشان تأیید می‌زند، راه‌اندازی دوباره یکی از جشنواره‌های دبیرین این رسانه به نام «جشنواره تولیدات مراکز استان‌های رسانه ملی» مهم‌ترین دستاورد دوران علی عسگری است. علی عسگری مدیریت جامعه در دوره کرنا را حاصل کار صداوسیما می‌داند و حتی این موضوع را به حسن روحانی در جلسه‌ای به‌صورت حضوری اعلام کرد که با تعجب حسن روحانی روبه‌رو شد. دوره مدیریت او بر صداوسیما کم‌حواشی‌ناشت و ثل نهایت او بعد از محمد سرفراز دومین مدیری شد که مدیریتش بر تلویزیون کوتاه‌تر از اسلاف دیگرش بود.

سید محمد سرفراز

۱۳۹۵ تا ۱۳۹۳

کوتاه‌ترین دوره تصدی ریاست سازمان صداوسیما در عهد سرفراز تلقی دارد. او در کتاب الکترونیکی «روایت یک استغفار» به دلایل استعفاش از این سمت اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد در مجموع شرایطی وجود داشت که به او اجازه نمی‌داد مطابق اهدافش کار کند و در نهایت ترجیح داد که از این سمت کناره‌گیری کند.

عبدالله علی عسگری

۱۴۰۰ تا ۱۳۹۵

افزایش نیروهای شبکه‌های استانی صداوسیما یکی از کارهایی بود که پس از روی کار آمدن عبدالعلی علی عسگری بر این سازمان دوباره از پی گرفته‌شده، از کارهایی که بر تأکید صداوسیما بر توانبخشی تولیدات مراکز استانی نشان تأیید می‌زند، راه‌اندازی دوباره یکی از جشنواره‌های دبیرین این رسانه به نام «جشنواره تولیدات مراکز استان‌های رسانه ملی» مهم‌ترین دستاورد دوران علی عسگری است. علی عسگری مدیریت جامعه در دوره کرنا را حاصل کار صداوسیما می‌داند و حتی این موضوع را به حسن روحانی در جلسه‌ای به‌صورت حضوری اعلام کرد که با تعجب حسن روحانی روبه‌رو شد. دوره مدیریت او بر صداوسیما کم‌حواشی‌ناشت و ثل نهایت او بعد از محمد سرفراز دومین مدیری شد که مدیریتش بر تلویزیون کوتاه‌تر از اسلاف دیگرش بود.